

Rasspecifik avelsstrategi för *Alpenländische Dachsbracke*

Fastställd av SKK år 2024 version 2
Ingår i Svenska Kennelklubbens organisation

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Innehåll

Inledning	3
Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare.....	4
Historik.....	5
Population.....	6
Nuläge.....	6
Långsiktiga mål	6
Kortsiktiga mål.....	6
Handlingsplaner.....	6
Funktionsegenskaper	7
Nuläge.....	7
Långsiktiga mål	8
Kortsiktiga mål.....	8
Handlingsplaner.....	9
Vardagsmentalitet	10
Nuläge.....	10
Långsiktiga mål	10
Kortsiktiga mål.....	10
Handlingsplaner.....	10
Hälsa.....	11
Nuläge.....	11
Långsiktiga mål	11
Kortsiktiga mål.....	11
Handlingsplaner.....	11
Exteriör.....	12
Nuläge.....	12
Långsiktiga mål	12
Kortsiktiga mål.....	12
Handlingsplaner.....	12
Handlingsplaner för rasklubben.....	13

Inledning

Hundar och hundavel är utsatta för granskning från många håll. Europarådet presenterade 1987 en konvention om hållandet av sällskapsdjur och avel av densamma. Här framhölls vikten av en långsiktig sund och genetiskt hållbar avel, som inte leder till defekta och sjuka djur.

Från samhällets håll har man även på andra sätt påtalat vikten av en sund avel, t.ex. Djurskyddslagen och Djurskyddsförordningen. På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades det beslut om att för varje hundras ska finnas en s.k. rasspecifik avelsstrategi. Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna.

Den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden är dock alltid ytterst ansvarig för rasens framtid. För att uppfylla SKKs avelspolicy behöver den enskilda uppfödaren både allmänna kunskaper om avel, men även fakta om avelsdjuren så att den planerade kullen kommer att hamna så nära målen i avelspolicyn som möjligt.

RAS är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras, SKKs avelspolicy anger målen och strategin beskriver vägen dit. RAS skall revideras vart femte år.

Detta dokument utgör den andra revisionen av RAS och anpassad till SKK:s anvisningar.

Enkätundersökning har genomförts med inkomna svar gällande 504 hundar. Medlemsmöte angående RAS har genomförts, varefter RAS har lagts ut på hemsidan för remiss.

De rasspecifika avelsstrategierna RAS är handlingsplaner för aveln inom en specifik ras. De beskriver både problem och starka sidor, som kan finnas inom rasen och rymmer de avelsrekommendationer som rasklubbens medlemmar kommit överens om. Målet är att de hundar som föds upp ska vara friska och funktionella ur alla aspekter.

Arbetet med RAS utgår från en beskrivning av nuläget och problem som finns hos rasen idag. Hänsyn tas bland annat till hundarnas hälsa, mentalitet och exteriör. Strategin beskriver också vilka målsättningar som finns och hur målen ska nås.

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

DNA-test för NCL8 - detta gäller från 1 januari 2025. Hälsoprogram 2 innebär att känd status på föräldradjuret måste finnas för att registrera valpar

Att ingen kombination bör överstiga 2.5 % i inavelsgrad

Att bättre utnyttja tillgängliga hundar, kontakta avelsrådet om du är osäker

Använd avelsdjur med rastypisk mentalitet, en sund, livlig, jaktduglig hund med stabilt psyke.

Använd endast friska och sunda avelsdjur

Använd avelsdjur med rastypiskt och önskvärt jaktsätt, önskvärda prov som avelsdjuret gjort är bl.a drevprov och viltspårprov och i största möjliga mån använda jaktprovsmeterade avelsdjur

Använd hundar med ändamålsenlig exteriör utan ytterligheter det är därför önskvärt att avelsdjuret är utställda

Ingen hund bör ha mer än 30 avkommor för att motverka matadoravel

Gör ej om samma kombination vid flera tillfällen

Historik

Alpenländische dachsbracke kan beskrivas som en av de äldsta jakthundraserna. Dess ursprung låg i Mellaneuropas bergstrakter, i synnerhet i Alpområdet och Erzgebirgen. Dachsbracke är å ena sidan en övergångsform mellan dagens schweißhundar och de högbenta stövarna (bracken) och å andra sidan taxarna. Alpenländische dachsbracke har tillkommit genom selektion ur "Segurischen Bracken" – inte genom inkorsning av andra hundraser. 1932 erkändes dachsbracke som den tredje Schweißhundrasen.

Aveln av dessa jakthundar låg i händerna på yrkes- och bergsjägarna, vilka, utan att ta särskild hänsyn till utseendet, endast avlade efter prestation. De dominerande områdena för aveln bildade nu den Internationella Dachsbrackeklubben år 1896, huvudsakligen i bergstrakten Erzgebirge (Sachsen, Buchholz-Annaberg och i Mauersberg) och i de österrikiska alptrakterna. Men den bredde även ut sig över Sudeten, Karpaterna, Bayeroch Böhmerwald, de tyska alperna ända in i Schweiz, ja till och med till Polen, Skandinavien och Ryssland.

Namnet fick denna hundras först 1886 med anledning av en hundutställning i München. Ända fram tills år 1976 lydde rasbeteckningen "Alpenländisch-Erzgebirgler Dachsbracke" och uttryckte därmed också området aveln härstammade från.

Ur den Internationella dachsbrackeklubben av 1896 bildades den nuvarande KLUB DACHSBRACKE 1910 med säte i Kärnten. Deras medlemmar, huvudsakligen yrkesjägare, var fördelade på olika länder i mellaneuropa. Efter andra världskriget upplöstes (frigjorde sig) de tjeckiska och bayerska regionerna. Därmed gick värdefulla avelshundar förlorade. Klubben återuppbyggdes genom passionerade jägare och hundförare, framförallt under Klubobermann Max Zernatto († 1976), och medförde en ny höjdpunkt i Österrike. Österrike är rasens hemland.

Dagens Verein Dachsbracke e.V. i Tyskland grundades 1961 och är indelat i regioner som bl.a. genomför anlags- och bruksprov såväl som Formbewertungen. Verein Dachsbracke är medlem i Jagdgebrauchshundeverbandes och har ett nära samarbete med Klub Dachsbracke i Österrike.

Population

I klubbens riktlinjer för avel gäller att "inavelsgraden för avelsdjuren beräknas på fem generationer och bör ej överstiga 2,5%" samt att "inavelsökningen ej bör överstiga 0,5% per generation". En hög inavelsgrad innebär ökad homozygoti (dubblering av gener), vilket medför att gener förloras samt att man kan få en rad andra negativa effekter.

Genetiker förespråkar att i små populationer skall ett enskilt djur under sin livstid inte bidra med fler avkommor än max 25% av ett normalårs registreringar. En rimlig begränsning för rasen är max 30-40 avkommor för både hanhund och tik.

En hållbar avel förutsätter fler obesläktade importörer och ett fortsatt samarbete med de utländska organisationerna (vanliga länder att importera från är bl.a Polen, Kroatien, Tyskland, Tjeckien) för tillgång till varierande täckhundsmaterial.

Under åren 2013-2022 har registrerats 1.471 individer, varav 207 är importörer. Sedan 1998, då första importen registrerades, har 1.643 hundar registrerats i SKK.

Reg.år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Reg. i SKK	103	95	150	145	121	122	145	238	187	165
varav import	26	16	27	32	14	17	24	19	10	22
SE-födda	77	86	117	114	111	99	121	224	183	148
Antal kullar	12	14	16	17	19	15	20	36	31	26
Valpar / kull	6,4	6,1	7,3	6,7	5,8	6,6	6,0	6,2	5,9	5,7
I-grad %	1,6	2,0	1,2	0,8	0,8	1,1	0,5	0,4	0,5	0,8

Under 2013-2022 har 206 kullar fötts med 1.280 valpar vilket gör i genomsnitt 6,2 valpar per kull.

13 hanhundar har mellan 31 och 52 avkommor, klubbens rekommendation är max 30 avkommor.

En populationsanalys har gjorts i programmet LatHunden och beräkningen omfattar 204 slumpvalda kullar. Programrutinen baseras på inavelsberäkningar i databasen och beräknar med ledning av dessa *avelsbasen* eller den *effektiva populationens* storlek. Beräkningen har gjorts på de 19 hanhundar som har födda kullar 2022. Beräkningen visade att endast en hane ökar avelsbasen med mer än 25% och fyra hanar ökar avelsbasen med mindre än 25%. De övriga 14 hanarna ger ett negativt bidrag till avelsbasen och minskar denna, d.v.s. de är relativt närbesläktade med hundstammen.

Aveln skall ha som mål att på lång sikt bredda avelsbasen och öka den effektiva populationen samt att bibehålla en låg genomsnittlig inavelsgrad.

Detta skall ske genom fortsatt samarbete med de utländska organisationerna för import av hundar samt tillgång till täckhundar ur fler obesläktade linjer.

Antalet avkommor efter enskilda hundar bör också begränsas till max 30 avkommor samt att samma kombination ej bör upprepas.

Funktionsegenskaper

Alpenländische Dachsbracke utmärker sig som en liten schweisshund med tilltagande popularitet.

Den används inte enbart på spårarbete utan även som drivande hund på räv, hare, rådjur, hjort och vildsvin. Huvuduppgiften är till övervägande del arbetet på allt klövvilt efter skottet. På

sårat vilt skall en väl förd och tränad dachsbracke, liksom alla schweisshundar, arbeta lugnt och säkert.

Måste hunden släppas på ett flyende skadat vilt skall den snabbt följa efter med skall (hetzlauf) för att ställa viltet med kraftigt skall tills hundföraren kan avfånga viltet.

Den stora fördelen med rasen är det säkra spår-, hets- och ståndskallet så att föraren vid varje tillfälle kan höra jaktens förlopp och anpassa sig därefter.

De prestationer som framgått av arbetsproven på naturliga spår gjorde att rasen för över 50 år sedan blev erkänd som den tredje schweisshundrasen jämte hannoveransk och bayersk viltspårhund, såväl i Österrike som i Tyskland.

Ytterligare ett arbetsområde är drevjakten, som kräver jaktpassion, spårtrohet, spårvilja och bra näsa hos hunden. Här skall en dachsbracke på förarens kommando ivrigt och systematiskt söka vilt och med ett kraftigt drevskall förfölja det för att slutligen driva det mot jägaren. Det är varken en planlös, vild hetsjakt eller ihållande och vidsträckt över alltför stora ytor.

I Sverige används Alpenländische dachsbracke huvudsakligen som kortdrivande hund på allt vilt och som eftersökshund på skadat klövvilt men även som led-/bandhund. Tack vare hundens lämpliga storlek och mod brukas den även till jakt på vildsvin här liksom på kontinenten.

Hunden är en hängiven jägare och passar bra för jakt på mindre marker, drevtiden är oftast 15-30 minuter. Den driver med ett kraftfullt sjungande skall och har en säker återgång. Rasen tillhör grupp 6 och är en långsamt drivande hund som driver rådjur, hjort, vildsvin, hare och räv.

Provverksamheten växer både inom viltspår och drevprov.

VILTSPÅRPROV, anlags-/öppen-/elitklass. (Inom parentes provår 2021):

90 (75) hundar har genomfört 204 (141) prov under året vilket gör 2,3 (1,9) prov per hund.

År	Akl	Gk	Ej gk	Ökl	1	2	3	0	Ekl	1	2	3	0
2022	75	70	5	124	100	10	4	10	5	1	2	1	1
2021	63	56	7	78	54	9	6	9	0				
2020	67	57	10	81	60	8	4	9	6	4		1	1
2019	45	36	9	66	45	8	2	11	5	1	1	1	2
2018	47	39	8	44	34	4	3	3	2	1			1
2017	35	29	6	43	30	7	2	4	4	4			
2016	49	37	12	60	41	9	6	4	3	1	1	1	
2015	33	31	2	45	27	3	8	7	2				2
2014	36	27	9	50	37	4	3	6	5	4			1
2013	15	11	4	17	13	2	1	1	1				1

DREVPROV

Under jaktsäsonger 2022/23 har 26 hundar startat vid 34 provtillfällen. Drevprov redovisas per säsong d.v.s. 2022 innefattar jaktsäsongen 2022/2023. Enbart provdagens bästa valör statistikförs.

År	Antal hund	Prov	1:a pris	2:a pris	3:e pris	0 pris.	D-Cert	Rå-djur	Hjort	Vild-svin	Hare	Räv
2022	31	43	22	7	6	8	1	21	11	4	2	0
2021	23	35	28	2	0	5	4	19	6	5	3	0
2020	32	45	37	1	3	4	4	28	4	7	3	0
2019	31	41	27	2	2	10	4	14	6	9	3	0
2018	18	29	18	2	3	6	1	18	4	2	2	0
2017	15	19	11	4	2	2		12	3	1	1	0
2016	15	18	12	1	1	4		10	4	1	1	0
2015	7	7	3	1	0	3		7	0	0	0	0
2014	7	8	4	1	0	3		7	1	0	0	0
2013	4	5	4	0	1	0		4	1	0	0	0

Rasen är en ren jakthund och i dagsläget ser vi inte att andra än jägare skaffar en dachsbracke vilket är något vi önskar bibehålla.

För att behålla dachsbracken som en bra jakthund samtidigt som vi önskar utöka avelsbasen skall vi arbeta hårt för att öka deltagandet på viltspår och drevprov.

Vi bör sträva efter att få fram hundar med utmärkt jaktlust, som även arbetar med god kontakt med föraren. En dachbracke skall släppa drevdjuret självmant om det skenar eller inom en rimlig drevtid. Detta är en av de viktigaste egenskaperna och något vi skall arbeta för att bibehålla.

En dachbracke kan i vårt vidsträckta land användas i jakt på många olika sätt och något vi måste ta hänsyn till i avelsarbetet. Vi måste ta hänsyn till de lokala arter som går att genomföra prov på samt att olika arbetssätt eftersträvas i olika typer av biotoper.

Långsiktiga mål

- Att bibehålla drevtiderna på cirka 20-30 minuter +/- 10 minuter.
- Att behålla storleken på hundarna så att de följer rasstandard. För lågställda eller för högställda hundar måste arbetas bort, så att vi får hundar som är höga nog att ta sig fram i terräng och komma undan attacker från vildsvin likväl som låga nog att hålla rastypiska drevhastigheter
- Använda avelsdjur med rastypiskt och önskvärt drevsätt
- Öka antalet jaktmeriterade hundar för att öka avelsbasen och antalet hundar som går i avel.
- Bevara och förbättra jaktegenskaperna.

Handlingsplaner

- I största möjliga mån använda jaktprovsmeriterade avelsdjur
- Informera om jaktetik kopplat till storlek på hund
- Få fler utställda hundar för att förbättra och bibehålla exteriören

Vardagsmentalitet

Nuläge

Till temperamentet skall rasen vara orädd, lugn och arbetsvillig. Den är en utpräglad jakthund och hålles endast för arbetsändamål. Inomhus utmärker sig rasen genom sitt lugn och vänlighet gentemot familjemedlemmar. Men husses ryggsäck eller en vilt del kan utmana deras vaksamhet och försvarslust.

Enligt rasstandarden skall "uttrycket vara klokt och vänligt. Temperamentet skall vara oförskräckt". Vekt temperament är ett diskvalificerande fel.

Det är en ras som kan vara utmanande att uppföstra och de flesta fall av mentala avvikelser kan kopplas till felaktigt handhavande.

Sedan 2013 har 43 hundar startats på BPH. Enbart en har avbrutits och inga har rapporterats för oacceptabelt beteende. Vidare kan man se att de testade hundarna i snitt ligger strax under medel i hälsning och leklyst, i princip inte har något större matintresse men heller inga problem med rädslor eller hotfulla/aggressiva beteenden.

Långsiktiga mål

- Att bibehålla den jaktliga mentaliteten och funktionen att vara en trevlig familjemedlem
- Det typiska temperamentet ska tillvaratas. Egenskaper som intelligens, glädje, vakenhet, följsamhet, frimodighet och jaktduglighet och avstå från avel på individ med avvikande mentalitet.
- Informera uppfödarna om vikten av att vägleda valpköparna hur man uppföstrar en dachbracke till en trevlig individ.
- Att verka för att få tillräckligt många hundar att starta på BPH för att få en 200-analys

Hälsa

Nuläge

Alpenländische Dachsbracke är en förhållandevis frisk ras och de flesta veterinärbesök beror på jaktrelaterade olyckor.

Sedan den senaste RAS gavs ut har synen på HD (Höftledsdysplasi) förändrats en aning. Trots många år av röntgade hundar har inga kliniska problem med HD förekommit och många andra länder, inklusive rasens hemland, har avskaffat HD röntgen för rasen.

Detta innebär att en målinriktad avel på HD-fria individer både är svår, då för få röntgade individer finns för att kunna skapa sig en familjebild av HD samt att importer och utländska täckhundar inte kommer ha något röntgenresultat.

Klubben har sedan flera år följt utvecklingen av NCL8 (neuronal ceroid lipofusinos) inom rasen och ansökte om, och fick först godkänt av SKK först att införa hälsoprogram nivå 1. Men eftersom NCL8 är en sjukdom med 100% dödlighet ökade intresset för uppfödarna testar och registrerar resultaten för alla sina avelsdjur. Vi har därför ansökt om att få **höja nivån på hälsoprogrammet för NCL till nivå 2. Detta gäller från 1 januari 2025.** Hälsoprogram 2 innebär att känd status på föräldradjuren måste finnas för att få registrera valpar.

I många andra länder utökar man testandet av avelsdjur och man ser en relativt hög andel (16-19%) av de testade hundarna som är anlagsbärare eller drabbade.

Även förekomsten av Short Ulna och olika typer av felställning av framför allt frambenen tenderar till att öka. Detta är något vi som rasklubb måste bevaka för framtiden. Önskvärt att detta rapporteras in till avelsrådet.

Långsiktiga mål

- Endast använda friska och sunda hundar i avel
- I samarbete med andra länder undersöka hur Chondrodystrofi och Chondrodysplasi i rasen påverkar felställda framben

Exteriör

Nuläge

Enligt rasstandarden (FCI-standard nr 254) skall alpenländische dachsbracke vara en lågställd jakthund med robust, kraftig kroppsbyggnad och ha fast muskulatur. Pälsen består av mycket tät, kraftig och väl åtliggande täckhår och tjock underull (uttermliknande). Idealfärgen är mörkt hjortröd med eller utan svarta stickelhår eller svart med roströda (rödbruna) tan-tecken (tyskans Vieräugel). Förhållandet mellan mankhöjd och kroppslängd skall vara 2:3 och mellan skalle och nosparti 10:9. Mankhöjden är mellan 34-42 cm - idealhöjd hanar 37-38 cm, tikar 36-37 cm. Förhållandet idealhöjd – kroppslängd skall då vara: 36 : 54 cm; 37 : 55,5 cm; 38 : 57 cm.

Det kontinentala systemet för bedömning av exteriören är ett s.k. Formbewertung vilket närmast kan jämföras med en exteriörbeskrivning, alltså en mer detaljerad genomgång och bedömning av hunden i förhållande till FCI-standarden. Ett poängsystem används och totalsumman avgör om hunden bedöms vara vorzüglich, sehr gut, gut, genügend eller ungenügend. Formbewertung utförs när hunden är minst 15 månader gammal och sker endast en gång under dess liv. För avelsbruk utomlands krävs att hunden är vorzüglich eller sehr gut.

Vi har regelbundet bjudit in Tyska och Österrikiska domare för att genomföra Formbewertung i Sverige.

De fel som oftast noteras i dessa är fransyska tassar, krokiga ben och öppna tassar. Även dålig bredd i nedre delen av bröstkorgen samt andra brister relaterade till fronten noteras oftare.

Obligatorisk mätning för rasen är beviljad och genomförs men det upplevs som att denna inte riktigt fungerar som tänkt då de uppmätta höjderna varierar väldigt kraftigt från tillfälle till tillfälle.

Långsiktiga mål

- Motverka avel på för låga eller höga individer
- Sträva efter rakare framben och bättre tassar
- Motverka exteriöra ytterligheter
- Förbättra hela frontpartiet på våra hundar

Handlingsplaner för rasklubben

Svenska ADB Klubben, som är en ideell förening, har till mål att inom ramen för SKKs stadgar tillvarata specifika intressen för Alpenländische Dachsbracke.

- Genom att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda rasrena hundar
- Att bevara och utveckla rasens specifika egenskaper och verka för utveckling av dressyr och praktiskt bruk av denna
- Att informera och sprida kunskap om rasens beteende, dess fostran, utbildning och vård
- Att bevaka och arbeta med frågor som har ett rasspecifikt intresse för hundägaren och hundägandet
- Öka antalet provtillfällen för rasen, ta fram nya relevanta provformer och öka deltagandet på samtliga för rasen tillgängliga provformer.
- Att fortsätta arbeta för att hjälpa uppfödarna att avla fram hundar med utmärkta jaktliga, exteriöra och friska egenskaper.

Förankring

Rasklubbsträff i augusti 2023, medlemsenkät, medlemmarna har haft tillfälle att komma med synpunkter.

Information och data är hämtade ifrån bl.a Lathunden, SKK Avelsdata

Länkar

Jaktprovsregler:

<https://adbklubben.se/dokument/>

Riktlinjer för avel:

<https://adbklubben.se/avel/riktlinjer-for-avel/>

Rasstandard ADB

<https://www.skk.se/hundraser/alpenlandische-dachsbracke/>